

**Lista tematów
do części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego
w sesji wiosennej w roku 2015**

I. Literatura

1. Motywy franciszkańskie w poezji polskiej. Omów sposób funkcjonowania tego motywu w utworach różnych epok.
2. Jaką funkcję w literaturze pełni motyw zła? Odpowiedz, odwołując się do wybranych przykładów.
3. Omów funkcjonowanie motywu sumienia w literaturze, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
4. Bohater z książką w ręku – czyli o znaczeniu lektur w świecie postaci literackich. Odwołaj się do wybranych przykładów i omów ich funkcje.
5. Topos świata - teatru. Omów zagadnienie, odwołując się do literackich przykładów z różnych epok.
6. Funkcjonowanie tradycji mitologicznej i biblijnej w twórczości poetyckiej Cz. Miłosza lub W. Szymborskiej lub Z. Herberta. Omów temat, analizując wybrane utwory.
7. Funkcja motto, tytułu i ostatniej sceny w odbiorze dzieła literackiego – przedstaw i zanalizuj zjawisko na wybranych przykładach.
8. Biografia jako klucz interpretacyjny. Omów związki między życiem artysty, a jego twórczością na wybranym przykładzie.
9. Polscy „Don Kichoci”. Przedstaw literackie kreacje idealistów, odwołując się do utworów z różnych epok.
10. W jaki sposób literatura tworzy legendę polskich powstań narodowych? Omów na wybranych przykładach.
11. Wojenne blizny w twórczości poetów wojny i okupacji. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych utworów.
12. Analizując wybrane utwory literatury średniowiecza, odrodzenia i baroku, przedstaw stosunek człowieka do Boga, życia i śmierci.
13. Obyczaje stołu i tradycje kulinarne utrwalone w literaturze polskiej różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach.
14. Motyw vanitas w literaturze. Przedstaw jego funkcjonowanie, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
15. Bóg w literaturze. Porównaj różne jego kreacje w wybranych utworach.
16. Od herosa do pantoflarza. Przedstaw portret mężczyzny w wybranych utworach literatury polskiej i obcej.
17. „Ważniejsze od przetrwania jest zachowanie swojego człowieczeństwa” – słowa Orwella uczyni mottem rozważań na temat postaw bohaterów wykreowanych przez literaturę XX wieku.
18. Motyw rozstania. Dokonaj analizy funkcjonowania motywu w wybranych utworach różnych epok.
19. Kamienica przestrzeni życia człowieka. Przedstaw ten motyw, uwzględniając sposób opisu i analizując wybrane przykłady literatury XIX i XX wieku.
20. Krytyczna postawa pisarza wobec własnego narodu. Omów problem, odwołując się do wybranych dzieł literackich różnych epok.

21. Praca w pozytywistycznym systemie wartości. Zanalizuj problem, odwołując się do wybranych dzieł literackich XIX wieku.
22. Obrazy małżeństw w literaturze. Przedstaw motyw na przykładach wybranych utworów literackich.
23. Żywotność tradycji romantycznej w literaturze następnych epok. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady.
24. Sposoby kreowania światów alternatywnych w literaturze fantasy. Wypowiedź zilustruj odpowiednimi przykładami.
25. Poezja jako pamiętnik cierpienia po stracie bliskiej osoby. Omów temat, analizując wybrane utwory różnych epok.
26. Przedstaw funkcje muzyki jako motywu literackiego w oparciu o wybrane utwory różnych epok.
27. Choroba, kalectwo jako motyw literacki. Zaprezentuj funkcjonowanie motywu na podstawie analizy wybranych tekstów literackich.
28. Literatura jako narzędzie walki z systemem. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory literatury powojennej.
29. Porównaj realizację haseł pozytywizmu w literaturze, analizując wybrane dzieła z tej epoki.
30. Symbol ptaka i różnorodność jego funkcjonowania w literaturze. Omów temat, analizując wybrane przykłady literackie.
31. Jan Kochanowski - poeta kondycji ludzkiej. Przedstaw swoje spostrzeżenia, interpretując wybrane teksty renesansowego twórcy.
32. Czesław Miłosz - poeta, prozaik, eseista. Zaprezentuj sylwetkę twórczą noblisty, analizując wybrane teksty.
33. Wielka literatura nie wstydy się humoru. Zanalizuj na przykładach literackich różne typy komizmu.
34. Polska pieśń narodowa. Omów jej odmiany, funkcje i związki z dziejami narodowymi.
35. Rola kultury antycznej w twórczości Jana Kochanowskiego i Zbigniewa Herberta. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory.
36. Motto i tytuł w utworze literackim. Określ ich rolę na wybranych przykładach różnych epok.
37. Człowiek i świat w wierszach polskich poetów - noblistów. Omów problem, przywołując wybrane przez siebie teksty.
38. Rozpoczynając od „Bogurodzicy”, omów pieśni ważne dla Polaków. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do kontekstu historycznego.
39. Portret szlachcica słowem malowany. Przedstaw, analizując wybrane przykłady.
40. Wybór czy przekleństwo? Czym dla człowieka jest emigracja? Omów temat w oparciu o analizę wybranych utworów literackich z dwóch epok.
41. Bogowie i herosi świata antycznego oraz ich obecność w literaturze polskiej na przestrzeni dziejów. Przeanalizuj zagadnienie na przykładzie twórczości dwóch autorów różnych epok literackich.
42. Postawy artystów młodopolskich wobec życia i Boga. Omów temat na podstawie wybranych utworów poetyckich.
43. Portret dziecka w polskiej prozie XIX i XX wieku. Przedstaw różne typy bohatera i omów jego funkcje w wybranych dziełach literackich.
44. Pieniądze a inne dobra... Omów hierarchię wartości wybranych bohaterów literackich.

45. Modlitwa jako wyraz subiektywnych przeżyć poety i stały gatunek literacki. Zanalizuj wybrane wiersze.
46. Portrety ojców w literaturze. Przedstaw i porównaj, analizując wybrane utwory różnych epok.
47. „To Tristan, to Izolda — tylko czasy inne...” Przedstaw różne sposoby mówienia o miłości w literaturze, na wybranych przykładach.
48. Ewolucja dramatu na przestrzeni epok. Omów na przykładzie wybranych utworów.
49. Literackie kreacje polskiego inteligenta. Porównaj je, odwołując się do wybranych utworów XIX i XX wieku.
50. Prawda historyczna a literackie interpretacje historii. Scharakteryzuj problem w oparciu o wybrane teksty literackie.
51. Homo viator – scharakteryzuj różne ujęcia i funkcje motywu.
52. Wierzenia ludowe źródłem inspiracji dla pisarzy i poetów. Zaprezentuj różne sposoby ich funkcjonowania w literaturze.
53. Ponadczasowy charakter Pana Cogito i jego filozofii – próba charakterystyki.
54. Przedstaw i porównaj obrazy wojny w wybranych utworach literackich różnych epok.
55. Na wybranych przykładach przedstaw i porównaj obrazy mieszczaństwa w literaturze XIX i XX wieku.
56. Zaprezentuj indywidualność twórczą Wisławy Szymborskiej jako poetki współczesnej.
57. Wpływ systemów totalitarnych na osobowość człowieka. Omów zagadnienia, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
58. Zanalizuj różne kreacje narratora i sposoby narracji w wybranych utworach epickich.
59. Motywy religijne w polskiej liryce. Omów na wybranych przykładach różnych epok.
60. Motyw jesieni. Przedstaw dosłowne i metaforyczne funkcjonowanie motywu w wybranych utworach literackich.
61. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w wybranych utworach.
62. Wierność i zdrada. Omów funkcjonowanie tych motywów w utworach literackich różnych epok.
63. Zaprezentuj funkcjonowanie w literaturze motywu władzy i kariery. Odwołaj się do utworów różnych epok.
64. Tradycja antyczna w literaturze polskiej. Omów wybrane motywy starożytne w utworach dowolnej epoki.
65. Uczyc, wychowywać, dawać świadectwo prawdzie, bronić zagrożonych wartości. Omów rolę i zadania pisarza na przykładzie wybranych utworów różnych epok.
66. „Nie ma zbrodni bez kary”. Przedstaw sąd na ten temat, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
67. Różne obrazy społeczeństwa polskiego w wybranych utworach literackich. Przeanalizuj problem i określ jego funkcję, odwołując się do tekstów literackich.
68. Obraz świata w literaturze fantasy. Scharakteryzuj wizję ukazaną w utworach wybranego twórcy.
69. Manifesty literackie. Przedstaw wystąpienia programowe twórców dowolnej epoki, omawiając przesłanie ideowe i kształt literacki.
70. Od filaretów do Gombrowicza. Przedstaw na wybranych przykładach motyw młodości w literaturze XIX i XX w.

71. Doświadczenie poczucia bezsensu i absurdalności istnienia związane z końcem wieku. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów z literatury młodopolskiej i współczesnej.
72. Istoty i zjawiska nadprzyrodzone. Na wybranych przykładach omów funkcje, jakie pełnią w literaturze.
73. Inspiracje filozoficzne i problematyka etyczna w poezji (np. Z. Herberta, Cz. Miłosza, W. Szymborskiej lub innego współczesnego poety). Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.
74. Na wybranych przykładach zaprezentuj motywy romantyczne w wybranych utworach późniejszych epok.
75. Przedstaw funkcjonowanie literatury "ku pokrzepieniu serc", odwołując się do wybranych tekstów różnych epok.
76. Kim jest poeta w rozumieniu romantyków i twórców współczesnych? Omów temat, analizując wybrane utwory poetyckie.
77. W poszukiwaniu „nauczyciela i mistrza”. Zaprezentuj utwory, które określają system wartości młodego człowieka.
78. Zaprezentuj i porównaj różne wizje świata i człowieka, odwołując się do dwóch wybranych epok literackich.
79. Odpowiedzialność człowieka za własne czyny. Zaprezentuj postawy wybranych bohaterów literackich.
80. Kamienny? Zadżumiony? Inny? Świat ukazany w literaturze XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
81. Postaci historyczne w wybranych utworach. Przedstaw i porównaj prawdę historyczną z literacką kreacją.
82. Dokument i parabola jako dwa sposoby mówienia o współczesności. Rozwiń zagadnienie na wybranych przykładach.
83. Romantyk i pozytywista to nazwy postaw. Porównaj je, odwołując się do wybranych przykładów literackich i określ konsekwencje ich przyjęcia dla człowieka.
84. Groteska w literaturze. Omów sposoby jej funkcjonowania na przykładzie wybranych utworów literackich.
85. Martyrologia narodu polskiego. Odwołując się do literatury, scharakteryzuj obraz męczeństwa bohaterów.
86. Młodość jako czynnik determinujący stosunek człowieka do świata. Określ i oceń zjawisko na wybranych przykładach literackich.
87. Świat w krzywym zwierciadle. Satyra jako sposób opowiadania o otaczającej rzeczywistości. Scharakteryzuj postawę autora i metodę twórczą na przykładzie utworów wybranej epoki.
88. Motywy autobiograficzne w dziełach pisarza. Zaprezentuj związki między życiem a twórczością wybranego autora.
89. Bohater fantastyczny. Omów zagadnienie, odwołując się do polskiej i obcej literatury fantasy.
90. Obraz rewolucji w literaturze. Przedstaw na wybranych przykładach różnych epok.
91. Literackie kreacje wybranych bohaterów tragicznych. Scharakteryzuj kilka dowolnych przykładów.
92. Mity i legendy a twórczość J. R. R. Tolkiena. Omów, analizując stosowne teksty.
93. Rola lektur w kształtowaniu charakterów i postaw postaci literackich. Przedstaw na wybranych przykładach.

94. Pokonany czy zwycięzca? - człowiek wobec rzeczywistości drugiej wojny światowej. Zaprezentuj różnorodne postawy bohaterów literackich.
95. Motyw wiernego sługi w literaturze. Przedstaw jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
96. Literackie portrety córek. Przedstaw, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
97. Leopold Staff jako przedstawiciel trzech epok. Zaprezentuj na wybranych przykładach różnorodność tematyczną i formalną jego twórczości.
98. Współczesna poezja jako wyraz buntu przeciwko rzeczywistości. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
99. Rola tytułu, motta i ostatniej sceny w utworze literackim. Omów na wybranych przykładach.
100. Dzieciństwo jako mit i wspomnienie. Omów temat na wybranych przykładach utworów literackich.
101. Różne obrazy przyrody w literaturze. Przedstaw sposoby ich przedstawienia i funkcje w wybranych utworach literackich.

II. Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Między literaturą a sztukami plastycznymi. Przedstaw twórczość literacką i plastyczną wybranych artystów.
2. Ruiny, groby, opustoszałe zamki. Omów motyw przemijania w literaturze i sztuce XIX wieku.
3. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
4. Różne kanony kobiecej urody w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
5. Literackie i filmowe obrazy bohaterów w sutannie i habicie. Przedstaw na wybranych przykładach.
6. Tematyka żydowska w kulturze. Swoją wypowiedź zilustruj odpowiednimi przykładami tekstów kultury.
7. Obraz getta warszawskiego w polskiej literaturze i filmie. Analizując wybrane przykłady, porównaj sposoby ukazania zagłady oraz moralną i poznawczą wartość utworów.
8. Motywy katastroficzne w kulturze XIX i XX wieku – omów temat, analizując wybrane dzieła literackie i filmowe.
9. III część „Dziadów” A. Mickiewicza jako dzieło literackie, spektakl teatralny i film.
10. Jak literackie i muzyczne dzieła sztuki realizują artystyczne tendencje epoki? Przedstaw na przykładzie wybranego okresu.
11. Motyw śmierci w literaturze i sztuce różnych epok. Zaprezentuj różne jego ujęcia, analizując wybrane przykłady.
12. Różne portrety nauczycieli i ich uczniów w literaturze i filmie. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
13. Historia utrwalona na płótnie, w literaturze i filmie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
14. Motyw Nike w literaturze i sztuce. Przedstaw różnorodne jego ujęcia na wybranych przykładach.
15. Fascynacje górami w sztuce. Omów zjawisko na wybranych przykładach z literatury, filmu, malarstwa.

16. Sposoby przedstawiania bohaterów w literaturze i filmie fantasy. Omów problem na wybranych tekstach kultury.
17. Motywy maryjne w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
18. Motyw Ikara w literaturze i malarstwie. Zaprezentuj wybrane przykłady.
19. Pory roku w literaturze i muzyce. Omów temat, uwzględniając środki wyrazu artystycznego typowe dla wskazanych dziedzin sztuki.
20. Wydarzenia z historii Polski na kartach literatury i na płótnach malarzy. Omów temat na wybranych przykładach.
21. Dialog literatury z fotografią. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł literackich oraz fotografii.
22. Drzewo jako temat literatury i malarstwa. Omów problem, analizując wybrane dzieła.
23. Porównaj obraz wojny w znanych Ci filmach i w literaturze, odwołując się do wybranych przykładów.
24. Wielkie monologi romantyczne i ich sceniczne realizacje. Omów i scharakteryzuj wybrane kreacje aktorskie.
25. Personifikacje zła w literaturze oraz sztuce i ich artystyczna wartość. Omów na wybranych przykładach.
26. Od Adama do Batmana. Przedstaw różne kreacje mężczyzn w literaturze, malarstwie, filmie.
27. To samo, a nie tak samo. Adaptacje filmowe literatury polskiej. Przedstaw na wybranych przykładach.
28. Na podstawie wybranych dzieł zinterpretuj funkcje motywu szaleństwa w literaturze i sztuce.
29. Biblia - źródłem inspiracji artystów różnych epok. Przedstaw na wybranych przykładach literackich i plastycznych.
30. Dramat awangardowy (np. S. Mrożka, W. Gombrowicza lub innego twórcy) w lekturze i teatrze. Przedstaw wybrany tekst i jego sceniczne realizacje.
31. Mity greckie jako źródło inspiracji różnych epok. Przedstaw, odwołując się do literatury i malarstwa.
32. Różne sposoby ukazywania piękna ludzkiego ciała. Omów problem, odwołując się do literatury i sztuki.
33. Omów nurt franciszkański w literaturze i sztuce wybranych epok.
34. Postacie fantastyczne w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na przykładzie dzieł wybranej epoki lub epok.
35. Różne ujęcia pór roku w dziełach poetyckich i plastycznych. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z dziedziny poezji i malarstwa.
36. Anioł i diabeł czyli ucieleśnienie dobra i zła w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych tekstach kultury.
37. Symbolizm jako technika twórcza w literaturze i malarstwie. Przedstaw jej funkcje na wybranych przykładach.
38. Inspiracja zagadnieniami literackimi w sztuce – omów wybrane przykłady.
39. Odzwierciedlenie powstania listopadowego w literaturze i sztuce – przedstaw, analizując wybrane przykłady.
40. Odzwierciedlenie powstania styczniowego w literaturze i sztuce – przedstaw, analizując wybrane przykłady.
41. Motyw Mater Dolorosa. Omów jego funkcjonowanie w wybranych tekstach literackich i dziełach sztuki różnych epok.

42. Nowatorstwo artystyczne Stanisława Wyspiańskiego w różnych dziedzinach –omów, analizując wybrane dzieła literatury i sztuki.
43. Motyw Sądu Ostatecznego w literaturze i innych dziedzinach sztuki — przeanalizuj różne jego ujęcia w wybranych tekstach kultury.
44. „Polsko! Pawiem narodów byłaś i papugą”. Przedstaw problem bezmyślnego naśladownictwa obcych wzorów przez Polaków w wybranych tekstach kultury.
45. Polska — ale jaka? Zaprezentuj różne wizje wymarzonej ojczyzny w literaturze polskiej i w malarstwie.
46. „Młodzi zbuntowani...”. Omów i zilustruj tę postawę na wybranych przykładach literackich i współczesnych tekstach kultury.
47. Zanalizuj metody budowania nastroju w literaturze i w przedstawieniu teatralnym (w oparciu o wybrane dzieła).
48. Różne wcielenia diabła lub anioła w literaturze i w plastycznej sztuce europejskiej. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady.
49. Autoportret w literaturze i w malarstwie. Przedstaw na dowolnych przykładach.
50. Przyroda jako tło i bohater w wybranych utworach literackich i w filmach. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
51. Impresjonizm w literaturze i malarstwie Młodej Polski. Omów na wybranych przykładach.

III. Język

1. Polszczyzna wobec zapożyczeń. Omów wpływ języków obcych na język polski w przeszłości i współcześnie.
2. Realizacja funkcji perswazyjnej w reklamach. Omów problem, analizując wybrane przykłady reklamy prasowej i telewizyjnej.
3. Omów i porównaj język reklamy prasowej i reklamy radiowej lub telewizyjnej na wybranych przykładach.
4. Analiza językowa przysłów polskich. Omów na podstawie zgromadzonego materiału.
5. Stylizacja językowa. Analizując wybrane przykłady literackie, omów jej funkcje.
6. Język mediów. Omów, odwołując się do wybranych programów telewizyjnych lub audycji radiowych, lub tekstów prasowych.
7. Język mediów. Na podstawie zebranego materiału omów błędy językowe występujące w prasie, radiu i telewizji.
8. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.
9. Język angielski we współczesnej polszczyźnie. Omów problem zapożyczeń językowych.
10. Wieloznaczność wyrazów i ich konsekwencje dla procesu komunikacji. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
11. Oryginalność języka poezji Bolesława Leśmiana. Przeanalizuj zagadnienie na podstawie wybranych wierszy poety.
12. Słowa - klucze w literaturze. Określ ich funkcje w twórczości wybranego autora.
13. Tak mówi młodzież - analiza wybranych wypowiedzi. Na podstawie zebranego przez siebie materiału zbadaj funkcje zastosowanych środków językowych oraz ich poprawność w stosunku do normy ogólnopolskiej.
14. Przedstaw funkcje neologizmów w twórczości C. K. Norwida i B. Leśmiana.
15. Retoryka dawniej i dziś. Omów i porównaj środki językowe występujące w tekstach publicystycznych.
16. Język jako narzędzie manipulacji. Omów, odwołując się do wybranych przykładów.

17. Językowe środki wyrażania emocji. Scharakteryzuj na wybranych przykładach literackich lub na zgromadzonym przez siebie materiale.
18. Funkcje języka potocznego w literaturze współczesnej. Omów na wybranych przykładach.
19. Dokonaj analizy środków poetyckich typowych dla wybranej epoki i odwołaj się do dowolnych przykładów.
20. Rola aforyzmów i sentencji w dziele literackim. Na wybranych przykładach określ funkcje „złoty myśli”.
21. Język Internetu. Omów i scharakteryzuj jego specyfikę, odwołując się do przykładów z czatów i blogów.
22. Imiona pochodzenia biblijnego, imiona słowiańskie i imiona obce we współczesnej polszczyźnie. Omów zjawisko mody w tej dziedzinie.